

Västerås stad

Granskning av årsredovisning 2021

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund.....	3
2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
2.3. Genomförande	4
3. Granskningsresultat	5
3.1. Förvaltningsberättelse	5
3.2. Räkenskaper	8

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Västerås stad granskat årsredovisningen för 2021. Uppdraget utgör en obligatorisk del av den årliga granskningen.

Syftet med granskningen är att bedöma om årsredovisningen är upprättad enligt lag och god redovisningssed samt om resultaten är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Vår sammanfattande bedömning och iakttagelser är:

- ▶ Att årsredovisningen är upprättad enligt gällande regelverk, i allt väsentligt.
- ▶ Inga väsentliga avvikelser från god redovisningssed föreligger vad gäller årsredovisningens bild av verksamhetens ekonomiska resultat, budgetutfall, finansiering och ekonomiska ställning
- ▶ Att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.
- ▶ Att utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv.
- ▶ Att utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv. Staden redogör för sitt arbete med riskhantering och åtgärder inom ramen för den interna kontrollen, vilket är positivt. Vi noterar dock att resultatet av genomförda kontroller inte utvärderas på ett tydligt sätt.

Övriga sammanfattande iakttagelser:

- ▶ Det lagstadgade balanskravet infrias, vilket är positivt.
- ▶ Manuella bokföringsorders upprättas av respektive förvaltningsekonom. Centralt görs inga rutinemässiga kontroller av manuella bokföringsorder i samband med bokslut utan respektive nämnd ansvarar för att detta arbete utförs korrekt. Vi har noterat att flera manuella bokföringsordrar saknar hänvisning till originalhandling, avtal eller dylikt. Det har även varit brister i att ha det i ordnad form och svårt att följa underlagen till huvudboken.
- ▶ Anläggningsregister som är gemensamt för mark, byggnader och tekniska anläggningar samt för maskiner och inventarier har vissa brister. Det är inte helt komplett utan det kräver en viss manuell handpåläggning för att få med all information. Exempelvis saknas kompletta nyttjandeperioder, ingående ackumulerade avskrivningar samt årets avskrivningar.
- ▶ Vidare har det under året framkommit att konst inte läggs upp i anläggningsregister vilket är en brist. Konst skall i likhet med andra inventarier finnas med i anläggningsregister även om ingen avskrivning av dessa skall ske. Idag finns ett sidoordnat register för konst vilket av staden ska utredas under 2022.
- ▶ Vid granskning av riktade bidrag har vi noterat att ett av de granskade bidragen felaktigt bruttoredovisats som fordran och skuld. Detta ger ett fel om 15,3 Mnkr där man redovisat 15,3 Mnkr som fordran och 49,4 Mnkr som skuld istället för en nettoskuld om 34 Mnkr. Rutinen kommer enligt uppgift att ses över för att kunna säkerställa att detta inte händer igen.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I Lag om kommunal redovisning (LKBR) regleras externredovisningen för kommuner och regioner. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Kommunstyrelsen är enligt kommunallagen ansvarig för årsredovisningens upprättande och är således revisionsansvarig i denna granskning.

När det gäller nämndernas redovisning, ska den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer och granskas i Västerås stad inom ramen för den grundläggande granskningen.

2.2. Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12 kap. 2 §) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet, vilket sker inom ramen för revisionsberättelsen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Är årsredovisningen upprättad enligt gällande regelverk (LKBR och RKR)?
- ▶ Finns väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner vad gäller årsredovisningens beskrivningar av verksamhetens ekonomiska resultat, budgetutfall, finansiering och ekonomiska ställning?
- ▶ Är förvaltningsberättelsen förenlig med årsredovisningens övriga delar?
- ▶ Efterlever kommunen kommunallagens krav på en ekonomi i balans?
- ▶ Är utfallen helt förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv?
- ▶ Är utfallen helt förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv?

Granskningen innebär en bedömning av om årsredovisningens innehåll motsvarar normgivning och att de redovisade utfallen är förenliga med kommunallagen och kommunens egna styrdokument. Kriterierna bedömningarna hämta från:

- ▶ Kommunallagen (KL)
- ▶ Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- ▶ Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning (RKR)
- ▶ Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
- ▶ Fullmäktiges budget

2.3. Genomförande

Granskningen omfattar:

- ▶ Förvaltningsberättelsen
- ▶ Resultaträkning
- ▶ Balansräkning
- ▶ Kassaflödesanalys
- ▶ Sammanställd redovisning
- ▶ Drift- och investeringsredovisning
- ▶ Noter

Granskningen har utförts enligt god revisionsred för kommuner och regioner.

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Fel i räkenskaper betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen hade påverkat dennes bedömning av kommunen. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen har påbörjats innan årsredovisningen slutligt fastställts. Iakttagelser som gjorts under granskningen har löpande kommunicerats och helt/delvis beaktats av kommunens redovisningsansvarige.

3. Granskningsresultat

3.1. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ska i och med införandet av LKBR och RKR R15 Förvaltningsberättelse ska ha följande underrubriker:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Om inte annat anges i R15 ska under varje huvudrubrik upplysningar lämnas om så väl kommunen som juridisk person och som koncern.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens disposition ligger i linje med LKBR och RKR R15.

3.1.1. Översikt över verksamhetens utveckling

Utvecklingen ska redovisas genom att aktuellt år jämförs med tidigare år och väsentliga förändringar kommenteras. Det gäller såväl utvecklingen sedan föregående år som längre trender. Lämpligtvis sker redovisningen i tabellform.

I avsnittet presenteras en översikt rörande utvecklingen i staden och koncernen de senaste fem åren. Analysen är övergripande och omfattar ett antal nyckeltal, såsom befolkningsutveckling i jämförelse med liknande kommuner, stadens flyttnetto, betygsutveckling, besöksstatistik för kommunala verksamheter samt nyckeltal inom äldreomsorg och socialtjänst. Beskrivningen av utvecklingen den senaste femårsperioden är i tabellform vilket är i linje med RKR R15. Det höga resultatet ger en förbättrad soliditet för koncernen.

Vi bedömer att beskrivningen av verksamhetens utveckling är tydlig, överskådlig och tillräcklig.

3.1.2. Den kommunala koncernen i Västerås stad

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en översiktlig beskrivning av de enheter som ingår i den kommunala koncernen. Upplysningar ska också lämnas om privata utförare om de är av väsentlig betydelse. Beskrivningen kan ske med stöd av ett eller flera organisationsscheman/tablåer.

Beskrivningen av stadens koncern ligger i stort i linje med RKR R15. Beskrivningen sker överskådligt med stöd av organisationsscheman och tabeller. Redovisningen inkluderar en översikt över väsentliga privata utförare per verksamhet. En överskådlig tabell summerar kostnad per verksamhet avseende egen regi samt andel köpt verksamhet. Vi bedömer att beskrivningen av den kommunala koncernen är tydlig samt tillräcklig.

3.1.3. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om sådana förhållanden som inte redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen men som är viktiga för bedömningen av den kommunala koncernens och kommunens resultat eller ekonomiska ställning.

Övrigt krav på innehåll i detta avsnitt är:

- Analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer samt vidtagna åtgärder. Upplysningar ska särskilt lämnas för finansiella risker och hur de hanterats.
- Upplysningar om de totala pensionsförpliktelserna för kommunkoncernen och kommunen samt en uppföljning av fullmäktiges riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel enligt normerat schema.
- Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet kan också redovisas i avsnittet

Innehållet under rubriken följer i stort åtaganden enligt lagstiftning och RKR R15.

Redovisningen innehåller en analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer samt vidtagna åtgärder. Här berörs risker såsom covid-19, kompetensrisk, social oro, IT-risk, haveririsk, miljö- och klimatrisk samt finansieringsrisk. Vidare redovisas finansiella nyckeltal och upplysningar ges även om de totala pensionsförpliktelserna för kommunkoncernen och staden. Vi bedömer att beskrivningen i avsnittet är strukturerad och ger en ändamålsenlig redogörelse för verksamhetsåret 2021.

3.1.4. Händelser av väsentlig betydelse

Upplysning ska lämnas om hur händelser av väsentlig betydelse påverkar de finansiella rapporterna. Upplysningen kan exempelvis innehålla beskrivningar utifrån nettoinvesteringar, skulder, intäkter, kostnader, och årets resultat. Exempel på händelser kan vara:

- Köp, försäljning, etablering och nedläggning av verksamhet
- Omstruktureringar
- Ingångna avtal med väsentlig påverkan på verksamheten
- Större investeringar
- Betydande rättstvister

Redovisningen av händelser av väsentlig betydelse är strukturerad under rubriker för respektive verksamhetsområde och berör bland annat pandemins påverkan, investeringstakt, demografisk utveckling samt genomförda satsningar under 2021. Vi bedömer att innehållet ger en rättvisande bild av väsentliga händelser.

Vi bedömer att redovisningen av händelser av väsentlig betydelse är tillräcklig.

3.1.5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga aspekter avseende styrning, uppföljning och intern kontroll för den kommunala koncernen och kommunen. Avsnittet kan beskriva:

- Ansvarsstruktur – styrenheter
- Centrala styrdokument
- Mål, budget och ramar
- Planering, uppföljning och uppsikt
- Intern kontroll

Redovisningen innehåller information om styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten, inklusive roll- och ansvarsfördelning. Redovisningen innehåller även en beskrivning av stadens hållbarhetsarbete, mål och inriktningar samt arbetet med risk- och internkontroll. Staden redogör för sitt arbete med riskhantering och åtgärder inom ramen för den interna kontrollen, vilket är positivt. Vi noterar dock att resultatet av genomförda kontroller under året inte utvärderas på ett tydligt sätt. Staden gör heller ingen egen sammanvägd bedömning av huruvida internkontrollarbetet fungerat tillfredsställande.

Vi bedömer att redovisningen av styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten är tillräcklig.

3.1.6. God ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning (enligt kommunallagens 11 kap. 6 § första och andra stycket) uppnåtts och följts. Revisorerna ska bedöma om utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktigemålen.

I det omfattande avsnittet redogörs det för en mängd faktorer med påverkan på bedömningen huruvida god ekonomisk hushållning uppnås. Analysen utgår framför allt från de verksamhetsmässiga och ekonomiska mål som fastställts av fullmäktige. Hållbar utveckling berörs i ett särskilt avsnitt.

Uppföljning av fullmäktiges mål sker genom de fyra perspektiven kund, kvalitet, ekonomi och medarbetare. Respektive perspektiv redovisas per nämnd samt att det görs en sammanvägd bedömning per perspektiv på en stadsövergripande nivå. I denna sammanvägda bedömning redovisas kund och kvalitet tillsammans. Till varje perspektiv framgår även ett urval av nyckeltal som illustrerar utvecklingen under en femårsperiod samt exempel från berörda verksamheter.

Vidare redovisas stadens tre strategiska utvecklingsområden genom mål och effekter för 2021 samt fortsatta åtgärder för ökad effekt 2022. En särskild redovisning och nulägesbedömning görs även av uppdragen i stadens årsplaner. Separata avsnitt redogör för ekonomisk analys, investeringar och balanskravsresultat.

Sammantaget (för staden och dess bolagskoncern) görs bedömning att god ekonomisk hushållning uppnås avseende år 2021. Vi delar kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning uppnås men noterar att det finns förbättringsområden inom vissa perspektiv.

Vi bedömer att analysen och utvärderingen av god ekonomisk hushållning utifrån kommunfullmäktiges riktlinje är tillräcklig.

3.1.7. Balanskravet

Balanskravet innebär att kommunens budget och årliga utfall ska vara positiva och att underskott ska återställas kommande år, såvida kommunfullmäktige inte beslutar om annat och hänvisar till "synnerliga skäl". Beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens bestämmelser, ska i förvaltningsberättelsen följa ett föreskrivet schema.

I ett särskilt avsnitt i förvaltningsberättelsen redogörs det för stadens utfall rörande det lagstadgade balanskravet. Med avseende på år 2021 redovisar staden ett positivt balanskravsresultat uppgående till 740 mkr, vilket innebär att balanskravet infrias.

Ingen reservering av medel till resultatutjämningsreserven (RUR) görs för år 2021.

Vi bedömer att kommunens redovisning och beräkning av balanskravet är tillräcklig.

3.1.8. Väsentliga personalförhållanden

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om väsentliga personalförhållanden i den kommunala koncernen och kommunen, bland annat ska upplysningar om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret lämnas.

Av årsredovisningen framgår ett avsnitt rörande koncernen som arbetsgivare. Här berörs framtidens kompetensförsörjning, sjukfrånvaro, mångfald, anställningar samt arbetet med att vara en attraktiv arbetsplats

Vi bedömer att beskrivningen av väsentliga personalförhållanden är relevant och tillräcklig.

3.1.9. Förväntad utveckling

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om kommunens och koncernens förväntade utveckling. Upplysningarna ska avse dels vad som faktiskt är känt om framtiden, dels förväntningar som finns och som är baserade på konkreta kända förhållanden som berör koncernen och kommunen direkt eller indirekt. De risker som och osäkerhetsfaktorer som är förknippade med dessa förhållanden ska kommenteras.

Avsnittet redogör övergripande för stadens utveckling och förutsättningar, där fokus ligger på pandemins påverkan på både verksamhet och prognoser, kostnadsutveckling, investeringar och demografisk utveckling. Vidare redogörs för digitalisering som en förutsättning för att bygga framtidens samhälle och den omställning som krävs. Förväntad utveckling presenteras vidare per verksamhetsområde tillsammans med centrala nyckeltal.

Vi bedömer att beskrivningen av kommunens förväntade utveckling är tydlig och tillräcklig.

3.2. Räkenskaper

3.2.1. Årets resultatutfall

Årets resultat uppgår till 1 195 Mnkr (543 Mnkr) vilket är väsentligt bättre än budgeterat resultat på 72 Mnkr. Avvikelsen mot budget är en följd av att skatteintäkterna och generella stadsbidrag har ökat med netto 343 Mnkr. Dessutom uppgår ej budgeterade reavinster och exploateringsvinster till 197 Mnkr, varav 191 Mnkr avser tomtförsäljningar.

Verksamhetens resultat på 916 Mnkr är högre än föregående årets resultat på 506 Mnkr men även väsentligt högre än budget på -6 Mnkr. Fastighetsnämnden har som tidigare större avvikelser mot budget för exploateringsvinster och reavinster som inte budgeteras och uppgår tillsammans till 393 Mnkr.

Skatteintäkterna är något högre än föregående år och uppgår till 7 560 Mnkr (7 134 Mnkr). Utfallet är även 261 Mnkr högre än budgeterat, ökningen avser främst Skatteavräkning för innevarande års prognos. Utfallet förändras kontinuerligt som en följd av att SKR kontinuerligt uppdaterar sina skatteunderlagsprognoser.

De generella statsbidragen och utjämning har ökat mot föregående år och budget. Avvikelsen uppgår till 82 mkr mot budget och uppgår till 1 861 Mnkr (1 785 Mnkr). Förändringen är en effekt av dels ökade regleringsbidrag i kombination med minskade generella bidrag från staten.

Årets resultat, exklusive reavinster och dylikt som ska motsvara årets resultat för avstämning mot balanskrav, uppgår till 740 Mnkr (föregående år 509 Mnkr) vilket innebär att balanskravet för år 2021 uppnås.

Årets resultat uppgår till 1 195 Mnkr, vilket utgör 5,6% av skatteintäkter och bidrag exklusive jämförelsestörande poster är att jämföra med årets budgeterat resultat som var lägre än 2,5% av det långsiktiga resultatmålet. Den positiva avvikelsen mot budget förklaras bland annat av högre skatteintäkter än budgeterat. Det långsiktiga överskottsmålet är 2,5 %.

Det har skett en förbättring av resultatet genom att ett flertal nämnder som tidigare har redovisat underskott nu redovisar en positiv avvikelse mot budget. Individ- och familjenämnden har under året minskat sitt underskott till -17 Mnkr (-50 Mnkr).

Det är viktigt att fortsätta att säkerställa att nettokostnader över tid inte ökar mer än skatteintäkterna. För god ekonomisk hushållning bör nettokostnader inte överstiga 98 % av skatteintäkterna. Skatteintäkter och generella bidrag har ökat med 5,6 % jämfört med 2020 och verksamhetens nettokostnader exkl jämförelsestörande poster har ökat med 1,1 %. Balanskravsresultatet har ökat med (231 Mnkr) jämfört med föregående

Finansnettot uppgår till 278 Mnkr (37 Mnkr) vilket är högre än budgeten som uppgår till 78 Mnkr. Finansnettot är även väsentligt högre jämfört med föregående år vilket främst förklaras av att realiserade vinster i projekt om ca 200 Mnkr.

Redovisat resultat fördelar sig enligt följande (Mnkr):

RESULTATRÄKNING (MKR)

	Bokslut 2021	Budget 2021	Bokslut 2020
Verksamhetens intäkter	2 552	1 952	2 414
Verksamhetens kostnader	-10 492	-10 622	-10 453
Avskrivningar	-565	-414	-373
Verksamhetens nettokostnader	-8 506	-9 084	-8 412
Skatteintäkter	7 560	7 299	7 134
Generella statsbidrag och utjämning	1 861	1 779	1 785
Verksamhetens resultat	916	-6	506
Finansiella intäkter	434	179	248
Finansiella kostnader	-156	-101	-212
Resultat efter finansiella poster	1 195	72	543
Extraordinära poster	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	1 195	72	543

3.2.2. Resultaträkning och balansräkning

Resultaträkning

Vi har granskat intäkter och bidrag analytiskt i förhållande till budget och föregående år. Beslut och beräkningar är avstämde mot underlag och vi har tagit stickprov på väsentliga intäktsposter.

Väsentliga kostnader har granskats analytiskt genom uppföljning mot budget, föregående år samt stickprovskontroll mot underlag. Kostnader för reparation och underhåll samt köp av verksamhet och entreprenad har granskats. Vår granskning har inte föranlett några väsentliga noteringar.

Manuella bokföringsorders upprättas av respektive förvaltningsekonom. Centralt görs inga rutinemässiga kontroller av manuella bokföringsorder i samband med bokslut utan respektive nämnd ansvarar för att detta arbete utförs korrekt. Vi har tagit ett antal stickprov på manuella bokföringsorders och noterat att flera saknar hänvisning till originalhandling, avtal eller dylikt. Det har även varit brister i att ha det i ordnad form och svårt att följa underlagen till huvudboken.

Det är viktigt att kommunledningen fortsatt gör kontinuerliga kontroller av att åtgärdsplanerna är effektiva och efterföljs för att hålla kostnadsutvecklingen under kontroll.

Vår bedömning

Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både intäkter och kostnader är det vår bedömning att stadens resultaträkning inte omfattar några väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner eller fel i väsentlig omfattning utöver den brist vi noterat avseende manuella bokföringsordrar.

Då vi noterat att det avseende manuella bokföringsordrar förekommer brister är vår rekommendation att rutinen förbättras så att det säkerställs att material och hänvisningar tydligt framgår.

Balansräkning

Balansräkningen har granskats utifrån följsamhet till Lagen om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt i enlighet med god redovisningssed för kommunal verksamhet. Vidare har respektive balanspost avstämts mot bokslutsdokumentation och underbilagor. Genom stickprovskontroller och avstämning mot sidoordnade system har kontroll genomförts att poster värderats och periodiserats på ett korrekt sätt.

lakttagelser:

Materiella anläggningstillgångar

Anläggningsregister som är gemensamt för mark, byggnader och tekniska anläggningar samt för maskiner och inventarier har vissa brister. Det är inte helt komplett utan det kräver en viss manuell handpåläggning för att få med all information. Exempelvis saknas kompletta nyttjandeperioder, ingående ackumulerade avskrivningar samt årets avskrivningar.

Vidare har det under året framkommit att konst inte läggs upp i anläggningsregister vilket är en brist. Konst skall i likhet med andra inventarier finnas med i anläggningsregister även om

ingen avskrivning av dessa skall ske. Idag finns ett sidoordnat register för konst vilket av staden ska utredas under 2022.

Finansiell leasing av fastigheter har under året tagits in i redovisningen fullt ut. Vår granskning har omfattat det Excelregister som finns framtaget för dessa. Vid granskningen har vi stickprovvis bedömt att korrekt ränta används och att nuvärdeberäkningen skett korrekt. Stickprov har även tagits mot större avtal samt avtal som tecknats under räkenskapsåret. Effekterna av redovisningen är att anläggningstillgångarna ökat med 1 597 Mnkr, leasingskulden har ökat med 1 924 miljarder kronor och effekten i eget kapital blir -327 Mnkr.

Fordringar och kortfristiga skulder

Löpande under året har vi genomfört granskning av riktade bidrag. Granskningen genomfördes genom att inhämta sammanställningar över de bidrag nämnder tagit del av under året. Utifrån sammanställningarna har vi stickprovvis säkerställt om de korrekt klassificerats som riktat bidrag och om dessa hanterats korrekt över perioder. Uppföljning av redovisningen av dessa bidrag har skett vid bokslutsgranskningen då vi kan notera att ett av dessa granskade bidrag felaktigt bruttoredovisats som fordran och skuld. Detta ger ett fel om 15,3 Mnkr där man redovisat 15,3 Mnkr som fordran och 49,4 Mnkr som skuld istället för en nettoskuld om 34 Mnkr. Rutinen kommer enligt uppgift att ses över för att kunna säkerställa att detta inte händer igen.

Vår bedömning

Efter genomförda granskningsåtgärder kopplade till både tillgångar och skulder är det vår bedömning att kommunens balansräkning inte omfattar några väsentliga avsteg från god redovisningssed i kommuner, eller fel i väsentlig omfattning.

Vår bedömning att identifierade fel i balansräkningen uppgår till 15,3 Mnkr och innebär att stadens balansslutning är för hög med samma belopp. Felet ger ingen resultateffekt. Vi rekommenderar att Västerås stad arbetar med rutiner avseende bidrag för att säkerställa att hanteringen blir korrekt.

Vidare rekommenderar vi en översyn av anläggningsregister både i bemärkelsen att säkerställa så alla uppgifter finns samt att alla tillgångar finns medtagna. Vår granskning har dock inte indikerat att något skulle vara felaktigt redovisat bortsett från konst som inte finns i balansräkningen. Någon uppskattning av ett eventuellt fel har inte varit möjligt under granskningstillfället.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll i allt väsentligt överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen. Granskningen har inte föranlett några noteringar.

3.2.4. Sammanställda räkenskaper

Västerås stad upprättar en sammanställd redovisning (koncernredovisning) för staden och dess del- och helägda koncernenheter där kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande. I koncernredovisningen ingår således hel- eller delägda företag där ägarandelen uppgår till minst 20 procent av röster och kapital.

Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Vi har granskat gjorda koncernelimineringar stickprovsvis samt analyserat förändringen mellan ingående och utgående eget kapital.

Stadens innehav av aktier och andelar i dotterbolag finns till 96% i moderbolaget Västerås Stadshus AB. I konsolideringen för Västerås stads koncern tas dock bolagen in separat för konsolidering då den sammanställda redovisningen upprättas med proportionell konsolidering. Vid konsolidering mellan bolagskoncernen och dess bolag har anpassningar gjorts till LKBR samt RKR's rekommendationer.

Analys och bedömning

Enligt Kommunallagen åläggs kommunstyrelsen att ha kontroll över den verksamhet som bedrivs i kommunala bolag. I denna tillsyn ligger i första hand att följa de kommunala bolagens ekonomiska ställning samt att följa hur bolagen tillgodoser det kommunala ändamålet med verksamheter och övriga direktiv som uppställts för verksamheten.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning kap 12 och Rådets för kommunal redovisning rekommendation nr 16 och utformas enligt god redovisningssed. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden menas att vid förvärvstillfället förvärvat eget kapital i de kommunala bolagen eliminerats, varefter intjänat kapital har räknats in i koncernens egna kapital.

Den proportionella konsolideringen betyder att de kommunala bolagen som inte är helägda tas med till andelen ägda andelar i koncernredovisningen. Transaktioner mellan bolagen och staden har eliminerats. Obeskattade reserver har efter avdrag för latent skatt hänförs till eget kapital. Interna mellanhavanden har eliminerats. Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, finansieringsanalys samt en beskrivning av de ingående bolagen. Till sammanställningen finns även noter bifogade till väsentliga poster.

Den sammanställda redovisning omfattar Västerås stad samt de företag där staden har ett röstetal som överstiger 20 % direkt eller indirekt. De största bolagen är Mälarenergi AB och Bostads AB Mimer, Västerås Flygplats AB och Västerås Strategiska Fastigheter AB. Av kommunförbunden ingår Teater Västmanland, Västmanlandsmusiken, Vafab Miljö kommunalförbund och Räddningstjänsten Mälardalen. Innehavet i Västerås Science park AB uppgår till 22,2% men ingår inte i den sammanställda redovisningen då omfattningen av bolaget är så ringa.

Staden tillämpar komponentavskrivning på nya investeringar från 2015 enligt RKR 11.4 medan bolagen tillämpar principen på alla investeringar fullt ut. Mälarenergi AB och Bostads AB Mimer aktiverar ränta i anskaffningsvärdet i takt med upparbetat kapital under produktionstiden som pågår en längre tid.

Koncernens resultat före extraordinära poster uppgår till 1 773 Mnkr (849 Mnkr).

För 2021 uppgår moderbolaget Västerås Stadshus AB:s resultat efter finansiella poster till 57 Mnkr (77 Mnkr). Merparten av resultatet utgörs av utdelning från Mälarenergi AB samt en mindre del från Bostads AB Mimer.

Mälarenergi AB:s resultat efter finansiella poster uppgick till 594 Mnkr (267 Mnkr). Resultatökningen är till följd av högre försäljningsvolym, rekordhöga elpriser och gynnsamma avfallspriser.

Bostads AB Mimers resultat efter finansiella poster uppgick till 182 Mnkr (176 Mnkr). Resultatet innefattar försäljning av sex fastigheter till Västerås Stad vilket genererade en reavinst om 53 Mnkr samt försäljning av ett vindkraftverk vilken resulterade i en reaförlust om 10 Mnkr. Efterfrågan på lägenheter var fortsatt god och uthyrningsgraden blev 99,0 % för bostäder och 94,5% på lokaler.

Nya Västerås Flygplats AB bedriver flygplatsverksamheten och dess resultat efter finansiella poster uppgår till -27 Mnkr (-26 Mnkr). 2021 har, i likhet med 2020, påverkats i stor utsträckning av pandemin Covid-19 då flygresandet har varit begränsat till följd av restriktioner. Detta har minskat intäkterna för flygplatsavgifter, parkeringsavgifter och minskad försäljning.

Västerås stads strategiska fastigheter koncernens resultat efter finansiella poster uppgick till 40 Mnkr (43 Mnkr) vilket är till följd av reavinster vid försäljning av mark vilket genererat en reavinst om 30 Mnkr. Utfallet mot budget påverkas även positivt av den planerade rivningen av flygfastigheter vilken flyttats till 2022.

Kassaflödet för koncernen avseende år 2021 är positivt då likvida medel vid årets början uppgick till 1 705 Mnkr jämfört med 2 105 Mnkr vid årets slut. Kassaflöde från den löpande verksamheten är högre jämfört med föregående år vilket har medfört att upplåningen har minskat.

Vår bedömning

Vi bedömer att de sammanställda räkenskaperna i allt väsentligt är upprättade i enlighet med LKBR och RKR R16 och ger en rättvisande bild av verksamheten och den ekonomiska ställningen för Västerås stad och dess koncern per den 31 december 2021. Vid granskningen har inga fel av väsentlig karaktär identifierats.

3.2.5. Noter

Vi har granskat de notupplysningar som lämnas med fokus på att fullständiga upplysningar lämnas, att notupplysningarna hänger samman med ovanstående räkningar och att dessa korrekt avspeglar de underliggande räkenskaperna.

Under året har kommunen fullt ut övergått till att redovisa enligt idéskrift från RKR om notupplysningar varvid effekten är att samtliga poster i resultat- och balansräkning har en nothänvisning.

Vår bedömning

Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar i noter.

3.2.6. Drift- och investeringsredovisning

DRIFTREDOVISNING, MNKR	Intäkter			Kostnader			Budgetavvikelse		
	2021	2020	Budget 2021	2021	2020	Budget 2021	Intäkt	Kostn	Netto
NÄMND									
Äldrenämnden	1 153	1 150	1075	-2 868	-2 732	-2 813	78	-55	23
Nämnden för funktionsnedsatta	468	465	443	-1 339	-1 308	-1 327	25	-12	14
Förskolenämnden	970	966	948	-1 992	-1 945	-1 974	22	-18	4
Grundskolenämnden	2 404	2 316	2383	-4 505	-4 286	-4 516	21	11	31
Utbo Arb.markn.nämnden	820	762	772	-1 667	-1 638	-1 675	48	8	55
Skultuna kommunalnämnd	238	231	232	-359	-346	-357	6	-3	3
Individ- och familjenämnden	84	100	47	-994	-1 033	-941	37	-53	-17
Individ- och fam, flykting	97	113	108	-87	-125	-108	-11	21	10
Nämnd Idrott, fritid o förebyggande	79	68	73	-377	-355	-361	6	-16	-10
Kulturnämnden	24	27	19	-227	-226	-223	5	-4	0
Tekniska nämnden	233	238	219	-716	-693	-689	14	-27	-13
Fastighetsnämnden	1 376	1 295	1332	-1 331	-1 296	-1 332	44	2	46
Fastighetsnämnden, exploatering	447	364	224	-250	-248	-194	223	-56	167
Fastighetsnämnden, reavinster	196	128	0	0	0	0	196	0	196
Kommunstyrelsen	333	397	314	-537	-590	-529	19	-8	11
Byggnadsnämnden	67	52	57	-87	-79	-86	10	-1	8
Miljö- o Konsumentnämnden	18	13	12	-37	-33	-34	6	-3	3
Överförmyndarnämnden	3	4	4	-19	-17	-19	-1	0	0
Valnämnd	0	0	0	-6	-2	-6	0	0	0
Kommunrevision	0	0	0	-4	-4	-5	0	1	1
Centralt staden	630	452	420	-463	-560	-502	210	40	250
Justeras: Poster som inte är hänförliga till verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader enligt resultaträkning *	- 7 089	- 6 726	- 6 553	7 375	7 062	6 967	- 535	408	- 127
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkning	2 552	2 414	2 130	-10 492	-10 453	-10 723	421	232	653

*Avser justeringar för finansiella poster, avskrivningar, interna poster, omräkning gatukostnadsersättning och omräkning leasing.

Av enheterna och nämnderna uppvisar flertalet positiva resultat 2021 jämfört med budget, dock är det några nämnder som har avvikelser mot budget. Verksamhetens intäkter och kostnader är 653 Mnkr (355 Mnkr) bättre än budget. Främsta positiva avvikelserna är inom fastighetsnämnden till följd av att realisationsvinsterna inte budgeteras som tillsammans med exploateringsvinsterna uppgår till 363 Mnkr (235 Mnkr). Den nämnd med största negativa avvikelsen är, trots en starkt förbättrad budgetavvikelse jämfört med tidigare år, Individ- och familjenämnden med totalt -17 Mnkr (-69 Mnkr). Övriga nämnder med negativa avvikelser är av lägre beloppsmässig karaktär. Nedan kommenteras nämnder med negativa avvikelser. För övriga nämnder hänvisas till Västerås stads årsredovisning.

Individ- och familjenämnden har ett underskott på totalt 17 Mnkr exklusive flyktingmottagning. Ett överskott finns om 10 Mnkr från flyktingmottagning framförallt avseende anlända under 2018. Nämnden har fortsatt arbetet med kostnadsminskningar och har under året genom planerade åtgärder lyckats få ner kostnaderna ytterligare. Utfallet är bättre än den senaste prognosen och nettokostnaderna har minskat med 2,4% mot föregående år. Budgeterat var dock en minskning med 4,2%. Den främsta anledningen till att man inte uppnått utsatt resultatmål är högre kostnader inom familjehemsvården och ett fortsatt ökat antal placerade även avseende vuxna på institutionsvård samt våld i nära relation.

Tekniska nämnden redovisar ett underskott om 13 Mnkr där effekten av pandemin Covid-19 uppgår till ca -25 Mnkr framförallt beroende på minskade biljettintäkter i kollektivtrafiken. Det totala underskottet har dock motverkats av överskott inom andra verksamheter, ett exempel är park- och naturvårdsverksamhet som genererat överskott tack vare statliga bidrag.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande redovisar ett underskott om 10 Mnkr. Underskottet är främst hänförligt till uteblivna intäkter om 11 Mnkr för hallar och planer på grund av pandemin Covid-19. Nämnden har också haft ökade kostnader avseende underhåll av konstsnöspåret.

Årets investeringar i staden uppgick till 1 084 Mnkr (1 193 Mnkr) med en genomförandegrad på 93% (71%). Riktningen på genomförandegraden är positiv jämfört med tidigare år vilket till stor del är en effekt av de fastighetsinköp om ca 200 Mnkr som gjorts från Mimer vilka inte var budgeterade för. Under året har det varit flera färdiga investeringar vilka exemplifieras i årsredovisningen. Budgeterade investeringar uppgår till 1 911 Mnkr och orsaken till att alla budgeterade investeringar inte genomförs är, liksom tidigare år, framför allt överklagade planer och upphandlingar. Projekt som har försenats finns inom nästan samtliga verksamheter. Det är viktigt att bedöma och analysera vilka effekter investeringstakten får på stadens övergripande målsättning.

Vår bedömning

Drift- och investeringsredovisningen bedöms vara upprättade enligt kraven i LKBR och god redovisningssed. Vidare är det vår bedömning att det är positivt att Individ- och familjenämnden arbetat med att ytterligare anpassa verksamheten för att nå en ekonomi i balans. Revisionen har för avsikt att följa nämndens fortsatta arbete även under år 2022.

Västerås den 23 mars 2022

Johan Perols
EY, Certifierad kommunal revisor
Kundansvarig

Mikael Sjölander
EY, Auktoriserad revisor
Ansvarig för granskning av räkenskaper